

Vergaderjaar 2010–2011

32 609 XIII

Wijziging van de begrotingsstaten van het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (XIII) voor het jaar 2011 (wijziging samenhangende met de incidentele suppletoire begrotingen)

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVORSTEL

Wetsartikel 1

De begrotingsstaten, die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 1, derde lid, van de Comptabiliteitswet 2001 elk afzonderlijk bij de wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2011 wijzigingen aan te brengen in de departementale begrotingsstaat en in de begrotingsstaat inzake de baten-lastendiensten van het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie als gevolg van de in het kader van het Regeerakkoord doorgevoerde departementale herindelingen. De in de begrotingsstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zgn. begrotingstoelichting).

Voor zover door middel van deze wet begrotingsartikelen en/of onderdelen van begrotingsartikelen, die gelieerd zijn aan bepaalde beleidsterreinen, aan de onderhavige begroting worden toegevoegd, inclusief de daarbij behorende budgetten, dan staat daar elders binnen de Rijksbegroting (bij een ander ministerie) het vervallen van begrotingsartikelen en/of onderdelen van begrotingsartikelen met betrekking tot dezelfde beleidsterreinen tegenover.

Voor zover door middel van deze wet begrotingsartikelen en/of onderdelen van begrotingsartikelen, die gelieerd zijn aan bepaalde beleidsterreinen, in de onderhavige begroting vervallen, inclusief de daarbij behorende budgetten, staat daar elders binnen de Rijksbegroting (bij een ander ministerie) het toevoegen van begrotingsartikelen en/of onderdelen van begrotingsartikelen met betrekking tot dezelfde beleidsterreinen tegenover.

Wetsartikel 4

Bij nota van wijziging 2011 met betrekking tot het voorstel van wet tot vaststelling van de begrotingsstaat van het Fonds Economische Structuurversterking (FES) over het jaar 2011 (Kamerstukken II, 2010/2011, 32 500 D, nr. 4) is de begroting 2011 van dat fonds tot een zogenoemde nul-begroting teruggebracht. Dat is het gevolg van het besluit van het kabinet om het FES leeg te boeken. Het opmaken van een jaarverslag met betrekking tot een nul-begroting is niet zinvol, omdat er geen sprake kan zijn van het voeren van financieel beheer; er kunnen immers met betrekking tot zo'n begroting in 2011 geen verplichtingen worden aangegaan, geen uitgaven worden verricht en geen ontvangsten worden gerealiseerd. Ook het opstellen van een saldibalans op enig moment in 2011 is in zo'n situatie niet zinvol. De saldibalans per 31 december 2010 wordt daarmee de eind(saldi)balans van het FES. Over het jaar 2011 vindt er dus geen verantwoording plaats aan de hand van financiële jaarstukken van het FES. Om die reden wordt in dit wetsartikel bepaald dat, in afwijking van hetgeen de Comptabiliteitswet 2001 voor «going-concern-situaties» voorschrijft, voor het jaar 2011 geen jaarverslag en saldibalans worden opgemaakt.

De eindsaldibalans van het FES bevat geen andere post dan de rekening-courantrelatie met de Rijkshoofdboekhouding. Het saldo op die post wordt door de Rijkshoofdboekhouding in de centrale administratie opgenomen in het saldo geldelijk beheer van 's Rijks schatkist.

De minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie,
mede namens de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
de minister van Infrastructuur en Milieu en de minister van Financiën,
M. J. M. Verhagen

B. BEGROTINGSTOELICHTING

Transponeringstabel van artikelen van begroting 2011 LNV (XIV) naar de artikelen van de begroting van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (XIII)

De artikelen en de operationele doelstellingen van de begroting van het voormalige ministerie van LNV (hoofdstuk XIV) worden in zijn geheel overgeheveld naar de begroting van het ministerie van EL&I (hoofdstuk XIII). De namen van de artikelen en de operationele doelstellingen blijven ongewijzigd, echter de nummers van de artikelen zijn aangepast.

Uitgaven (in € mln)

Van LNV (hoofdstuk XIV)		2011	2012	2013	2014	2015	Naar EL&I (hoofdstuk XIII)
Artikel							Artikel
21 Duurzaam ondernemen	Verplichtingen	301,0	236,5	214,2	192,3	187,8	31 Duurzaam ondernemen
	Kas	277,9	268,0	233,2	207,6	204,0	
22 Agrarische ruimte	Verplichtingen	18,0	11,3	10,8	23,1	22,1	32 Agrarische ruimte
	Kas	53,4	34,2	28,9	30,4	22,1	
23 Natuur	Verplichtingen	345,6	231,8	270,0	324,0	307,2	33 Natuur
	Kas	565,3	395,5	383,3	293,9	271,1	
24 Landschap en recreatie	Verplichtingen	82,3	77,7	76,3	62,8	60,7	34 Landschap en recreatie
	Kas	257,8	109,5	85,1	61,7	57,9	
25 Voedselkwaliteit en diergezondheid	Verplichtingen	66,3	66,3	63,4	61,6	61,6	35 Voedselkwaliteit en diergezondheid
	Kas	67,2	66,3	63,4	61,6	61,6	
26 Kennis en innovatie	Verplichtingen	963,3	966,2	973,9	968,2	966,2	36 Kennis en innovatie
	Kas	979,0	975,6	983,6	978,0	973,4	
27 Bodem, water en reconstructie in zandgebieden	Verplichtingen	19,6	18,6	19,9	60,2	19,1	37 Bodem, water en reconstructie in zandgebieden
	Kas	107,1	90,8	96,2	63,0	19,8	
28 Nominaal en onvoorzien	Verplichtingen	4,0	- 10,3	- 41,4	- 103,0	- 126,2	38 Nominaal en onvoorzien-LNV
	Kas	4,0	- 10,3	- 41,4	- 103,0	- 126,2	
29 Algemeen	Verplichtingen	268,5	245,0	222,3	217,3	214,0	39 Algemeen-LNV
	Kas	268,5	245,0	222,3	217,3	214,0	

Ontvangsten (in € mln)

Van LNV (hoofdstuk XIV)		2011	2012	2013	2014	2015	Naar EL&I (hoofdstuk XIII)
Artikel							Artikel
21 Duurzaam ondernemen		12,0	11,9	11,9	7,4	7,4	31 Duurzaam ondernemen
22 Agrarische ruimte		44,2	44,2	44,2	42,2	42,2	32 Agrarische ruimte
23 Natuur		44,4	41,1	56,1	43,7	48,7	33 Natuur
24 Landschap en recreatie		7,6	5,7	5,7	0,1	0,1	34 Landschap en recreatie
25 Voedselkwaliteit en diergezondheid		1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	35 Voedselkwaliteit en diergezondheid
26 Kennis en innovatie		10,4	10,2	10,2	10,2	10,2	36 Kennis en innovatie
27 Bodem, water en reconstructie in zandgebieden		27,9	26,0	22,6	0,0	0,0	37 Bodem, water en reconstructie in zandgebieden
29 Algemeen		313,6	313,6	313,6	313,6	313,6	39 Algemeen-LNV

Beleidsartikelen

Artikel 2: Een sterk innovatievermogen (in € mln)

	Stand ontwerp- begroting 2011	Mutaties ISB 2011	Stand na ISB 2011	Mutatie 2012	Mutatie 2013	Mutatie 2014	Mutatie 2015
	(1)	(2)	(1+2)				
Verplichtingen (totaal)	639,7	250,8	890,5	33,6	32,4	28,7	25,2
OD 1: Bedrijven die meer kennis ontwikkelen en benutten	119,2	- 6,0	113,2				
w.v. <i>Innovatievouchers</i>	23,0	- 23,0	0				
w.v. <i>Innovatie Prestatie Contracten</i>	9,0	17,0	26,0				
OD 2: Topprestaties op innovatiethema's	445,1	256,7	701,8	33,4	32,2	28,5	25,0
w.v. <i>Institutioneel onderzoek</i>	56,3	273,2	329,5	33,4	32,2	28,5	25,0
w.v. <i>Innovatieprogramma's</i>	262,6	- 53,6	209,00				
w.v. <i>Lucht en Ruimtevaart</i>	39,40	- 8,6	30,8				
w.v. <i>Subsidietaakstelling</i>	- 45,7	45,7	0				
Algemeen	75,5	0,2	75,7	0,2	0,2	0,2	0,2
w.v. <i>Personeel Innovatie</i>	6,3	0,2	6,5	0,2	0,2	0,2	0,2
Uitgaven (totaal)	655,4	153,8	809,2	33,6	32,4	28,7	25,2
OD 1: Bedrijven die meer kennis ontwikkelen en benutten	123,8		123,8				
OD 2: Topprestaties op innovatiethema's	456,5	153,6	610,1	33,4	32,2	28,5,8	25,0
Algemeen	75,1	0,2	75,3	0,2	0,2	0,2	0,2
Ontvangsten (totaal)	42,5		42,5				

Innovatievouchers/Innovatie Prestatie Contracten

Conform de brief van 22 november 2010 (Tweede Kamer, 2010–2011, 32 500 XIII, nr. 75) wordt voorgesteld om het budget van de Innovatie Prestatie Contracten te verruimen. Hiervoor wordt het budget van de Innovatievouchers ingezet, dit instrument wordt derhalve per 1 januari 2011 stopgezet.

Institutioneel onderzoek

Betreft de herverkaveling van innovatiemiddelen voor institutioneel onderzoek (TNO en Grote Technologische Instituten (GTI's)) naar het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie voor zover deze voor 14 oktober 2010 was opgedragen aan het Ministerie van OCW en I&M (zie tabel). Daarnaast wordt het verplichtingenbudget voor TNO in 2011 opgehoogd met € 7,4 mln om begin 2011 de totale comittering voor 2011 aan te kunnen gaan.

Verplichtingen	Van departement	2011	2012	2013	2014	2015
TNO	OCW (VIII)	227,8 227,8				
Nationaal Lucht- en Ruimtevaartlaboratorium (NLR)	OCW (VIII)	1,6	0,8	0,8	0,8	0,8
	I&M (XII)	22,7	21,9	21,0	18,0	15,3
		24,3	22,7	21,8	18,8	16,1
Maritime Research Institute Netherlands (MARIN)	OCW (VIII)	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
		0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
Deltares	OCW (VIII)	5,3	2,7	2,7	2,7	2,7
	I&M (XII)	7,5	7,2	6,9	6,1	5,4
		12,8	9,6	9,6	8,8	8,1
Totaal verplichtingen		265,8	33,4	33,2	28,5	25,0

Innovatieprogramma's/Lucht- en Ruimtevaart/Subsidietaakstelling

Betreft de nadere invulling van de subsidietaakstelling in 2011, waartoe kabinet Balkenende IV besloot en de taakstelling op subsidies voor innovatie en subsidies gericht op ondernemingsklimaat en internationale bedrijfslevenprogramma's uit het Regeerakkoord, conform de brief van 22 november 2010 (Tweede Kamer, 2010–2011, 32 500 XIII, nr. 75).

Personeel Innovatie

Betreft de overboeking van personeelsbudget van het Ministerie van I&M in het kader van de herverkaveling van NLR.

Artikel 3: Een excellent ondernemings- en vestigingsklimaat (in € mln)

	Stand ontwerp-begroting 2011	Mutaties ISB 2011	Stand na ISB 2011	Mutatie 2012	Mutatie 2013	Mutatie 2014	Mutatie 2015
	(1)	(2)	(1+2)				
Verplichtingen (totaal)	2 302,6	- 50,6	2 252,0	2,2	2,2	2,2	2,2
OD 1: Bevorderen level playing field	1 009,5		1 009,5				
OD 2: Stimuleren meer en beter ondernemerschap <i>w.v. Bevorderen Ondernemerschap</i>	1 098,4 0,5	1,4 1,4	1 099,8 1,9				
OD 3: Benutten van gebiedsgerichte economische kansen <i>w.v. Subsidietaakstelling</i>	178,2 - 21,8	- 54,3 - 54,3	123,9 - 76,1				
Algemeen <i>w.v. Personeel Ondernemen</i>	16,5 11,1	2,3 2,3	18,8 13,4	2,2 2,2	2,2 2,2	2,2 2,2	2,2 2,2
Uitgaven (totaal)	486,2	3,9	490,1	2,2	2,2	2,2	2,2
OD 1 bevorderen level playing field	38,0		38,0				
OD 2 stimuleren meer en beter ondernemerschap	178,4	1,4	179,8				
OD 3 benutten van gebiedsgerichte economische kansen	250,6	0,2	250,8				
Algemeen	19,3	2,3	21,6	2,2	2,2	2,2	2,2
Ontvangsten (totaal)	105,8		105,8				

Bevorderen Ondernemerschap/Personeel Ondernemen

Betreft de herverkaveling van beleidsbudget en personele uitgaven ter verlagings van de administratieve lasten (regeldruk) van het bedrijfsleven van het Ministerie van Financiën naar het Ministerie van Economische

Subsidietaakstelling

Betreft een aanpassing van de op artikel 3 geparkeerde subsidietaakstelling in 2011, waartoe kabinet Balkenende IV besloot en de taakstelling op subsidies voor innovatie en subsidies gericht op ondernemingsklimaat en internationale bedrijfslevenprogramma's uit het Regeerakkoord, conform de brief van 22 november 2010 (Tweede Kamer, 2010–2011, 32 500 XIII, nr. 75).

Artikel 4: Doelmatige en duurzame energiehuishouding (in € mln)

	Stand ontwerp-begroting 2011	Mutaties ISB 2011	Stand na ISB 2011	Mutatie 2012	Mutatie 2013	Mutatie 2014	Mutatie 2015
	(1)	(2)	(1+2)				
Verplichtingen (totaal)	324,3	10,2	334,5	6,3	22,6	22,4	22,7
OD 1: Optimale ordening en werking energiemarkten <i>w.v. Stadsverwarmingsprojecten</i>	19,5 19,5	- 19,5 - 19,5					
OD 2: Bevorderen van de voorzieningszekerheid	114,6		114,6				
OD 3: Verduurzaming van de energiehuishouding <i>w.v. Duurzame warmte</i>	160,9 23,9	26,7 - 2,5	187,6 21,4	4,6	21,5	21,2	22,4
<i>w.v. Transitie management</i>	6,8	- 2,0	4,8				
<i>w.v. Straling</i>		2,1	2,1	4,6	3,5	3,2	4,4
<i>w.v. Carbon Capture and Storage</i>		5,5	5,5		18,0	18,0	18,0
<i>w.v. Subsidietaakstelling</i>	- 23,6	23,6					
Algemeen <i>w.v. Personeel Energie</i>	29,4 8,5	3,0 3,0	32,3 11,5	1,7 1,7	1,1 1,1	1,2 1,2	0,3 0,3
Uitgaven (totaal)	1 397,3	10,8	1 408,1	7,0	22,8	22,7	22,9
OD 1: Optimale ordening en werking energiemarkten	19,5	- 9,5	10,0				
OD 2: Bevorderen van de voorzieningszekerheid	97,0		97,0				
OD 3: Verduurzaming van de energiehuishouding	1 241,8	16,6	1 258,4	4,2	20,3	20,2	20,4
Algemeen	39,0	3,8	42,7	2,8	2,5	2,5	2,5
Ontvangsten (totaal)	10 049,9		10 049,9				

Stadsverwarmingsprojecten/Duurzame warmte/ Transitiemanagement/Subsidietaakstelling

Betreft de nadere invulling van de subsidietaakstelling in 2011, waartoe kabinet Balkenende IV besloot en de taakstelling op subsidies voor innovatie en subsidies gericht op ondernemingsklimaat en internationale bedrijfslevenprogramma's uit het Regeerakkoord, conform de brief van 22 november 2010 (Tweede Kamer, 2010–2011, 32 500 XIII, nr. 75).

Straling/Carbon Capture Storage/Personeel Energie

Betreft de herverkaveling van beleid (programmabudget en apparaatsbudget) op het terrein van energie aan het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, voor zover dit beleid voor 14 oktober 2010 bij het Ministerie van VROM lag.

Artikel 5: Internationale economische betrekkingen (in € mln)

	Stand ontwerp- begroting 2011	Mutaties ISB 2011	Stand na ISB 2011	Mutatie 2012	Mutatie 2013	Mutatie 2014	Mutatie 2015
	(1)	(2)	(1+2)				
Verplichtingen (totaal)	144,3	- 3,5	140,8				
OD 1: Een open internationaal handelsinvesteringsverkeer en een versterkte, duurzame, en internationale economische rechtsorde	4,0		4,0				
OD 2: Bevorderen internationaal ondernemen	28,0	-0,6	27,4				
<i>w.v. Prepare2start</i>	15,0	- 0,6	14,4				
<i>w.v. Programma Uitzending Managers</i>	2,0	- 2,0	0,0				
<i>w.v. Subsidietaakstelling</i>	- 2,0	2,0					
OD 3: Het gericht ondersteunen van het bedrijfsleven in kansrijke sectoren op buitenlandse markten	58,3	- 2,4	55,9				
<i>w.v. 2g@there</i>	16,0	- 3,6	12,4				
<i>w.v. Subsidietaakstelling</i>	- 1,2	1,2					
Algemeen	54,0	- 0,5	53,5				
<i>w.v. Bijdrage aan AGNL inzake deelopdrachten</i>	31,0	- 0,5	30,5				
Uitgaven (totaal)	128,9	0,0	128,9				
OD 1: Een open internationaal handelsinvesteringsverkeer en een versterkte, duurzame, en internationale economische rechtsorde	4,0		4,0				
OD 2: Bevorderen internationaal ondernemen	19,6	- 0,2	19,4				
OD 3: Het gericht ondersteunen van het bedrijfsleven in kansrijke sectoren op buitenlandse markten	52,3	0,7	53,0				
Algemeen	53,0	- 0,5	52,5				
Ontvangsten (totaal)	11,8		11,8				

**Prepare2start/Programma Uitzending Managers/
Subsidietaakstelling/2g@there/Bijdrage aan AGNL inzake deelopdrachten**

Betreft de nadere invulling van de subsidietaakstelling in 2011, waartoe kabinet Balkenende IV besloot en de taakstelling op subsidies voor innovatie en subsidies gericht op ondernemingsklimaat en internationale bedrijfslevenprogramma's uit het Regeerakkoord, conform de brief van 22 november 2010 (Tweede Kamer, 2010–2011, 32 500 XIII, nr. 75).

Artikel 10: Elektronische communicatie en post (in € mln)

	Stand ontwerp- begroting 2011	Mutaties ISB 2011	Stand na ISB 2011	Mutatie 2012	Mutatie 2013	Mutatie 2014	Mutatie 2015
	(1)	(2)	(1+2)				
Verplichtingen (totaal)	83,6	- 0,3	83,3				
OD 1: Een efficiënt werkende communicatie- en postmarkt	5,1		5,1				
OD 3: Realiseren van de economische en maatschappelijke meerwaarde van ICT-toepassingen en diensten voor burgers, bedrijven en overheid	47,7	- 0,3	47,4				
<i>w.v. Programma Implementatie ICT-Agenda</i>	20,1	- 6,0	14,1				
<i>w.v. Subsidietaakstelling</i>	- 5,7	5,7					
Algemeen	30,8		30,8				
Uitgaven (totaal)	89,9	- 0,1	89,8				

	Stand ontwerp-begroting 2011	Mutaties ISB 2011	Stand na ISB 2011	Mutatie 2012	Mutatie 2013	Mutatie 2014	Mutatie 2015
	(1)	(2)	(1+2)				
OD 1: Een efficiënt werkende communicatie- en postmarkt	6,1		6,1				
OD 3: Realiseren van de economische en maatschappelijke meerwaarde van ICT-toepassingen en diensten voor burgers, bedrijven en overheid	52,7	- 0,1	52,6				
Algemeen	31,2		31,2				
Ontvangsten (totaal)	26,4		26,4				

Programma Implementatie ICT-Agenda/Subsidietaakstelling

Betreft de nadere invulling van de subsidietaakstelling in 2011, waartoe kabinet Balkenende IV besloot en de taakstelling op subsidies voor innovatie en subsidies gericht op ondernemingsklimaat en internationale bedrijfslevenprogramma's uit het Regeerakkoord, conform de brief van 22 november 2010 (Tweede Kamer, 2010–2011, 32 500 XIII, nr. 75).

Artikel 31 Duurzaam Ondernemen (in € mln)

	Stand ontwerp-begroting 2011	Mutaties ISB 2011	Stand na ISB 2011	Mutatie 2012	Mutatie 2013	Mutatie 2014	Mutatie 2015
	(1)	(2)	(1+2)				
Verplichtingen (totaal)		301,0	301,0	236,5	214,2	192,3	187,8
Uitgaven (totaal)		277,9	277,9	268,0	233,2	207,6	204,0
Programma-uitgaven		130,7	130,7	123,0	92,5	66,9	63,3
31.11 Verbeteren van ondernemerschap en ondernemersklimaat		13,1	13,1	12,6	12,6	9,4	9,4
31.12 Bevorderen van maatschappelijk geaccepteerde productievoorwaarden en dierenwelzijn		25,1	25,1	22,6	23,4	16,8	15,8
31.13 Bevorderen van duurzame productiemethoden en bedrijfssystemen w.o. biologische landbouw		85,5	85,5	80,1	48,2	39,4	36,8
31.14 Bevorderen duurzame vangst en kweek van vis en schelpdieren		7,0	7,0	7,7	8,3	1,3	1,3
Apparaatsuitgaven		147,2	147,2	145,0	140,7	140,7	140,7
U31.21 Apparaat		8,7	8,7	8,5	8,4	8,4	8,4
U31.22 Baten-lastendiensten		138,5	138,5	136,5	132,3	132,3	132,3
Ontvangsten (totaal)		12,0	12,0	11,9	11,9	7,4	7,4

Artikel 32 Agrarische ruimte (in € mln)

	Stand ontwerp-begroting 2011	Mutaties ISB 2011	Stand na ISB 2011	Mutatie 2012	Mutatie 2013	Mutatie 2014	Mutatie 2015
	(1)	(2)	(1+2)				
Verplichtingen (totaal)		18,0	18,0	11,3	10,8	23,1	22,1
Uitgaven (totaal)		53,4	53,4	34,2	28,9	30,4	22,1
Programma-uitgaven		43,6	43,6	25,2	18,9	20,4	12,1
32.11 Ruimte voor grondgebonden landbouw		26,2	26,2	17,9	15,6	13,0	12,0
32.12 Ruimte voor niet grondgebonden landbouw		17,4	17,4	7,3	3,3	7,3	0,0
Apparaatsuitgaven		9,8	9,8	9,0	10,0	10,0	10,0

	Stand ontwerp- begroting 2011	Mutaties ISB 2011	Stand na ISB 2011	Mutatie 2012	Mutatie 2013	Mutatie 2014	Mutatie 2015
	(1)	(2)	(1+2)				
U32.22 Baten-lastendiensten		9,8	9,8	9,0	10,0	10,0	10,0
Ontvangsten (totaal)		44,2	44,2	44,2	44,2	42,2	42,2

Artikel 33 Natuur (in € mln)

	Stand ontwerp- begroting 2011	Mutaties ISB 2011	Stand na ISB 2011	Mutatie 2012	Mutatie 2013	Mutatie 2014	Mutatie 2015
	(1)	(2)	(1+2)				
Verplichtingen (totaal)		345,6	345,6	231,8	270,0	324,0	307,2
Uitgaven (totaal)		565,3	565,3	395,5	383,3	293,9	271,1
Programma-uitgaven		487,2	487,2	326,0	315,4	226,0	203,2
33.11 Verwerven Ecologische Hoofdstructuur		142,1	142,1	83,6	95,0	55,2	56,4
33.12 Inrichten Ecologische Hoofdstructuur		110,7	110,7	68,9	61,8	42,8	29,8
33.13 Beheren Ecologische Hoofdstructuur		164,4	164,4	120,8	106,5	88,9	78,9
33.14 Beheer natuur buiten EHS en beschermen van de internationale biodiversiteit		70,0	70,0	52,7	52,1	39,1	38,1
Apparaatsuitgaven		78,1	78,1	69,5	67,9	67,9	67,9
U33.21 Apparaat		7,8	7,8	7,7	7,6	7,6	7,6
U33.22 Baten-lastendiensten		70,3	70,3	61,8	60,3	60,3	60,3
Ontvangsten (totaal)		44,4	44,4	41,1	56,1	43,7	48,7

Artikel 34 Landschap en recreatie (in € mln)

	Stand ontwerp- begroting 2011	Mutaties ISB 2011	Stand na ISB 2011	Mutatie 2012	Mutatie 2013	Mutatie 2014	Mutatie 2015
	(1)	(2)	(1+2)				
Verplichtingen (totaal)		82,3	82,3	77,7	76,3	62,8	60,7
Uitgaven (totaal)		257,8	257,8	109,5	85,1	61,7	57,9
Programma-uitgaven		225,7	225,7	86,7	66,4	43,0	39,2
34.11 Nationale Landschappen		24,9	24,9	20,5	20,4	16,0	15,0
34.12 Landschap Algemeen		17,6	17,6	20,5	15,3	2,1	0,3
34.13 Groen en de stad		146,5	146,5	13,7	2,5	0,0	0,0
34.14 Recreatie		36,7	36,7	32,0	28,2	24,9	23,9
Apparaatsuitgaven		32,1	32,1	22,8	18,7	18,7	18,7
U34.22 Baten-lastendiensten		32,1	32,1	22,8	18,7	18,7	18,7
Ontvangsten (totaal)		7,6	7,6	5,7	5,7	0,1	0,1

Artikel 35 Voedselkwaliteit en diergezondheid (in € mln)

	Stand ontwerp- begroting 2011	Mutaties ISB 2011	Stand na ISB 2011	Mutatie 2012	Mutatie 2013	Mutatie 2014	Mutatie 2015
	(1)	(2)	(1+2)				
Verplichtingen (totaal)		66,3	66,3	66,3	63,4	61,6	61,6

	Stand ontwerp- begroting 2011	Mutaties ISB 2011	Stand na ISB 2011	Mutatie 2012	Mutatie 2013	Mutatie 2014	Mutatie 2015
	(1)	(2)	(1+2)				
Uitgaven (totaal)		67,2	67,2	66,3	63,4	61,6	61,6
Programma-uitgaven		30,4	30,4	30,8	28,8	27,0	27,0
35.11 Bevorderen van kwalitatief hoogwaardig voedselaanbod en consumptiepatroon		14,0	14,0	13,7	10,5	8,5	8,5
35.12 Handhaven diergezondheidsniveau		16,4	16,4	17,1	18,3	18,5	18,5
Apparaatsuitgaven		36,8	36,8	35,5	34,6	34,6	34,6
35.21 Apparaat		4,8	4,8	4,8	4,6	4,6	4,6
35.22 Baten-lastendiensten		32,0	32,0	30,7	30,0	30,0	30,0
Ontvangsten (totaal)		1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2

Artikel 36 Kennis en Innovatie (in € mln)

	Stand ontwerp- begroting 2011	Mutaties ISB 2011	Stand na ISB 2011	Mutatie 2012	Mutatie 2013	Mutatie 2014	Mutatie 2015
	(1)	(2)	(1+2)				
Verplichtingen (totaal)		963,3	963,3	966,2	973,9	968,2	966,2
Uitgaven (totaal)		979,0	979,0	975,6	983,6	978,0	973,4
Programma-uitgaven		968,6	968,6	965,3	973,4	967,9	963,3
36.15 Kennisontwikkeling en innovatie		150,1	150,1	150,5	157,9	157,5	156,5
36.16 Waarborgen en vernieuwen onderzoek en onderwijs		818,5	818,5	814,8	815,5	810,4	806,8
Apparaatsuitgaven		10,4	10,4	10,3	10,1	10,1	10,1
36.21 Apparaat		9,7	9,7	9,6	9,4	9,4	9,4
36.22 Baten-lastendiensten		0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
Ontvangsten (totaal)		10,5	10,5	10,2	10,2	10,2	10,2

Artikel 37 Bodem, water en reconstructie in zandgebieden (in € mln)

	Stand ontwerp- begroting 2011	Mutaties ISB 2011	Stand na ISB 2011	Mutatie 2012	Mutatie 2013	Mutatie 2014	Mutatie 2015
	(1)	(2)	(1+2)				
Verplichtingen (totaal)		19,6	19,6	18,6	19,9	60,2	19,1
Uitgaven (totaal)		107,1	107,1	90,8	96,2	63,0	19,8
Programma-uitgaven		89,7	89,7	73,6	79,1	45,9	2,7
37.11 Reconstructie zandgebieden		61,8	61,8	47,6	56,6	45,9	2,7
37.12 Bodem en Water		27,9	27,9	26,0	22,5	0,0	0,0
Apparaatsuitgaven		17,4	17,4	17,2	17,1	17,1	17,1
37.22 Baten-lastendiensten		17,4	17,4	17,2	17,1	17,1	17,1
Ontvangsten (totaal)		27,9	27,9	26,0	22,6	0,0	0,0

Niet-beleidsartikelen

Artikel 21: Algemeen – EZ (in € mln)

	Stand ontwerp- begroting 2011	Mutaties ISB 2011	Stand na ISB 2011	Mutatie 2012	Mutatie 2013	Mutatie 2014	Mutatie 2015
	(1)	(2)	(1+2)				
Verplichtingen (totaal)	98,6	0,3	98,8	0,1	0,2	0,2	0,2
w.v. Materieel diversen	3,0	0,3	3,3	0,1	0,2	0,2	0,2
Uitgaven (totaal)	103,9	0,3	104,2	0,1	0,2	0,2	0,2
Personeel	50,2		50,2				
Materieel	53,7	0,3	54,0	0,1	0,2	0,2	0,2
Ontvangsten (totaal)	2,3		2,3				

Materieel diversen

Betreft de overboeking van apparaatsbudget (materieel) in het kader van de hervakeling van het Energiebeleid en NLR (zie tabel).

	Van departement	2011	2012	2013	2014	2015
Energiebeleid	VROM (XI)	0,2	0,0	0,2	0,1	0,1
NLR	I&M (XII)	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Totaal verplichtingen		0,3	0,1	0,2	0,2	0,2

Artikel 38 Nominaal en onvoorzien – LNV (in € mln)

	Stand ontwerp- begroting 2011	Mutaties ISB 2011	Stand na ISB 2011	Mutatie 2012	Mutatie 2013	Mutatie 2014	Mutatie 2015
	(1)	(2)	(1+2)				
Verplichtingen (totaal)		4,0	4,0	- 10,3	- 41,4	- 103,0	- 126,2
Uitgaven (totaal)		4,0	4,0	- 10,3	- 41,4	- 103,0	- 126,2
38.11 Prijsbijstelling		6,9	6,9	5,9	5,8	5,2	5,0
38.12 Loonbijstelling							
38.13 Onvoorzien		- 2,9	- 2,9	- 16,2	- 47,2	- 108,2	- 131,2
Ontvangsten (totaal)							

Artikel 39 Algemeen – LNV (in € mln)

	Stand ontwerp- begroting 2011	Mutaties ISB 2011	Stand na ISB 2011	Mutatie 2012	Mutatie 2013	Mutatie 2014	Mutatie 2015
	(1)	(2)	(1+2)				
Verplichtingen (totaal)		268,5	268,5	245,0	222,3	217,3	214,0
Uitgaven (totaal)		268,5	268,5	245,0	222,3	217,3	214,0
Programma-uitgaven		63,8	63,8	54,0	32,3	27,3	27,3
39.11 Internationale contributies		9,9	9,9	9,0	9,0	9,0	9,0
39.12 Uitvoering van EU-maatregelen		50,6	50,6	43,7	23,3	18,3	18,3
39.13 Verzameluitkering LNV		3,3	3,3	1,3			
Apparaatsuitgaven		204,7	204,7	191,0	190,0	190,0	186,7
39.21 Apparaat		188,8	188,8	175,2	174,2	174,2	170,9
39.22 Baten-lastendiensten		15,9	15,9	15,8	15,8	15,8	15,8

	Stand ontwerp- begroting 2011	Mutaties ISB 2011	Stand na ISB 2011	Mutatie 2012	Mutatie 2013	Mutatie 2014	Mutatie 2015
	(1)	(2)	(1+2)				
Ontvangsten (totaal)		313,6	313,6	313,6	313,6	313,6	313,6